Storfjernvarmeværkerne i Bruxelles

Studietur bød blandt andet på en præsentation af EU-Kommissionens plan for energieffektivisering, der skal sikre opfyldelsen af EU's 20-20 målsætning.

EU

Af afdelingsleder Søren Schmidt Thomsen, Dansk Fjernvarme

Initiativer fra EU spiller i stigende grad en rolle for fjernvarme.

For blandt andet at få et indtryk af de mest aktuelle politiske emner besøgte storfjernvarmeværksgruppen og medarbejdere fra sekretariatet i april Bruxelles.

Energieffektiviseringsplan

EU-Kommissionen har for nylig sendt deres plan for energieffektivisering i høring (Energy Efficiency Plan. COM (2011) 109/4, se boks). En plan, der hen over de kommende år skal omsættes til konkrete direktivændringer.

Planen er interessant for fjernvarmeværker i Danmark, fordi fjernvarme nu spiller en noget mere central rolle i planen end tidligere. Man kan sige, at potentialet i at udnytte spildvarmen endelig er ved at trænge igennem, hvilket til dels kan tilskrives arbejdet i Euroheat & Power, hvor international chef i Dansk Fjernvarme, Birger Lauersen, for tiden er præsident.

Han siger, at hvor EU-medarbejdere tidligere spurgte, hvad fjernvarme er, så spørger de i dag om, hvad det koster.

Der er dog fortsat en række kritiske svagheder i planen.

Svage redskaber

I dag er situationen i Europa den, at en stor del af kraftværkerne er placeret langt fra større bysamfund, og det vil være for dyrt at etablere transmissionsnet over alt for store afstande. Samtidig er mange af anlæggene fuldt afskrevet, og med de lave kulpriser er produktionsprisen på el tilsvarende lav. Når der tilmed ikke er afgift på bortkøling af overskudsvarmen, er der intet incitament til at udnytte overskudsvarmen til fjernvarme. Hvis dette skal vendes, kræves der stærkere redskaber til at sikre, at ny elkraftkapacitet placeres i nærheden af tilstrækkeligt store bysamfund eller andre varmelaster og får pligt til at udnytte spildvarmen. Planen lægger blot op, til at spildvarmen skal udnyttes, hvis kraftværket tilfældigvis har eller får en hensigtsmæssig placering i forhold til større bysamfund.

Behov for planlægning

Planen ser samtidig offentlige bygninger som spydspidser i at anvende energireducerende løsninger. Tanken er god, og kunne under bedre økonomiske konjunkturer give mening. Set fra fjernvarmens synspunkt giver det

Storfjernvarmeværkerne var i april på en studietur til Bruxelles, hvor de blandt andet besøgte EU-Kommisionens mødelokale.
Foto: Søren S. Thomsen.

dog ikke mening at installere fjernvarme i en enkelt eller få spredte offentlige bygninger, fordi løsningen vil blive uforholdsmæssig dyr og give indtryk af, at fjernvarme ikke er konkurrencedygtig i forhold til alternativerne.

Fjernvarme giver kun mening, hvis den etableres i stor skala, og omfatter hele, sammenhængende byområder. Der er således behov for at udbrede tankerne om strategisk energiplanlægning i EU-sammenhæng. Uden en langsigtet central eller regional energiplanlægning, er der stor risiko for, at fjernvarmens potentiale ikke udnyttes godt nok.

Heat Roadmap Europe

For at understøtte dette planlægningsarbejde, lægges der nu op til, at der på europæisk plan søges støtte til en pendant til Varmeplan Danmark 2010, kaldet Heat Roadmap Europe. Projektet vil skabe yderligere politisk fokus på fjernvarmens økonomiske og miljømæssige fordele, og fungere som en platform for det videre arbejde. Forarbejdet er startet her i 2011 og koordineres af Euroheat & Power med deltagelse af blandet andet Sven Werner (Halmstad Universitet), Henrik Lund (Aalborg Universitet) og nationale fjernvarmeforeninger.

Besøg

Gruppen besøgte desuden Connie Hedegaards kabinet, Danmarks faste repræsentation, Euroheat & Powers sekretariat samt Landbrug og Fødevarers kontor. Besøgene gav tilsammen gruppen et godt indtryk af de politiske arbejdsgange og ikke mindst kompleksiteten heraf i EU. Samlet set er der opnået en bedre forståelse for, hvilke præmisser politikere og embedsmænd arbejder under, på begge sider af skrivebordet.

Det står også klart, at de gode argumenter for fjernvarme så småt er ved at vinde indpas blandt både politikere og embedsmænd, og at det er resultatet af et langt sejt træk baseret på saglighed og en høj troværdighed. Et arbejde Dansk Fjernvarme naturligvis fortsætter med at bidrage til.

sst@danskfjernvarme.dk

Energieffektivitet

Energieffektivitet

EU-kommissionen er kommet med sin handlingsplan for energieffektivitet. Den skal afløse planen fra 2006 og skal vise, hvordan EU opfylder sin målsætning om at blive 20 % mere energieffektiv i 2020. Men det er tvivlsomt, om den vil sikre, at det sker.

Højere energieffektivitet har i stort omfang været det bærende princip bag den danske energipolitik siden dens fødsel tilbage i halvfjerdserne, og har derigennem bevist sin værdi. En betydelig del af EU's mangel på energieffektivitet skyldes enorme tab i energikonverteringen. En stor del af EU's primærenergi forædles til elektricitet, brændstoffer m.v., og i den sammenhæng går omkring 1/3 af primærenergien tabt.

Ved konvertering hos forbrugerne (industri og bygninger) tabes der også energi, så resultatet er, at omkring 55 % af den samlede primærenergi går tabt, før man har opnået den efterspurgte energitjeneste.

Den mest efterspurgte energitjeneste er varme til industrielle formål, bygninger osv., og kun i mindre omfang de energitjenester, som kun elektricitet kan dække. Varmeefterspørgslen til rumvarme og varmt vand er lavtemperaturvarme, som er en ganske rigelig ressource. Energitabet på 55 % kunne uden problemer dække efterspørgslen efter rumvarme og varmt vand. I dag dækkes det behov i stort omfang af importerede fossile brændsler. Det er bemærkelsesværdigt, at værdien af tabet, omregnet til dagens oliepris, overstiger værdien af EU's energiimport.

Kommissionen fremhæver, at energieffektivitet i energikonverteringen er et af de store problemer, og at overskudsvarme langt fra er udtømt som energikilde til opvarmning eller køling og som erstatning for importeret brændsel. Men den tager ikke skridtet fuldt ud. Kommissionens forslag om at gøre anvendelse af overskudsvarme til godkendelseskrav ved ny kapacitet, hvis der er en passende varmelast i nærheden, er for slapt. Det bør strammes til, at al ny termisk elkapacitet skal lokaliseres ved en varmelast, og at denne skal benyttes. Hver gang et anlæg fejllokaliseres, forspildes muligheden for udnyttelse af spildvarme fra anlægget de næste 30-50 år.

Det største energiforbrug sker i bygninger. I boligerne går 80 procent af energien til opvarmning og varmt vand. Dette forbrug kan reduceres. Bedst i nybyggerier, og somme tider kun med uforholdsmæssigt store omkostninger i eksisterende byggeri. Energiforbruget til varmt vand kan ikke umiddelbart fjernes. Det er på varmeområdet, det største potentiale ligger. Og, som handlingsplanen anerkender, er der betydelige muligheder for at erstatte primær energi af høj kvalitet med genvunden energi.

Handlingsplanen foreslår offentlige bygninger som rollemodeller for energieffektivitet. En smuk, men måske urealistisk tanke i en tid hvor den offentlige sektor overalt slås med økonomien. Og fokus på enkeltbygninger, som tilfældigvis har offentligt ejerskab, er også et uheldigt udtryk for den matrikeltankegang, der dominerer meget af energipolitikken. Ingen bygninger og intet energiforbrug er uden for en sammenhæng. Det er økonomisk meningsløst at optimere en eller få offentlige bygninger uden tanke for nabolaget. Energieffektivitet skal ses i primærenergiens perspektiv og optimeres. Ikke på matriklen, men lokalt, regionalt og nationalt.

Læs mere:
http://ec.europa.eu/energy/efficiency/action_plan/action_plan_en.htm